

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revue française.*

Revue militaire française.

Čís. 78 a 79 (prosinec 1927, leden 1928).

Generál Rouquerol: Douaumont pendant l'occupation allemande (pokrač.). Francouzi obnovili své útoky v říjnu 1916. Před nimi předcházela mohutná několikadenní příprava. Tvrz však vydržela i tuto přípravu děl ráže do 220 mm. Teprve 40)

mm houfnicím se podařilo zničit vrchní opevnění tvrže a znemožnit obranu. Účinky těchto granátů byly strašlivé. Němci se však i dále bránili, a teprve když pevnost uvnitř hořela a dým s plyny znemožnil pobyt, byla tvrz vyklizena ráno 24. října 1916. — Poučení plynoucí z bojů o tvrz je rázu taktického, pokud se týká obrany a útoku, a rázu konstruktivního, pokud jde o odolnost materiálu proti stře-

lám. V tomto smyslu překonala tvrz naděje v ní kladené. Stavba a materiál byl výborný.

Generál Brossé: *Étude sur nos procédés défensifs.*

Jde o studii obrany podle nynějších franc. předpisů; je to vlastně jejich kritika. Autor uvádí, že obrana, jak se nyní provádí ve franc. armádě, je tožná s tou, kterou provedla 4. franc. armáda v červenci 1918 v Champagni. Způsob této obrany je znám. Ale jak proti podobné obraně útočila 10. franc. armáda ve dnech 13.—20. srpna 1918? Zjistila totiž, že Němci přijali způsob obrany 4. franc. armády. Tu ponechala opotřebované divise nadále v první linii a s nimi vzala linii krycí, která byla slabě obsazena. Útok proveden 18. srpna v 17 hodin za podpory veškerého dělostřelectva. Během 19. byla výchozí základna pro hlavní útok upravena. V noci s 19. na 20. srpna byly divise první linie vystřídány divisemi určenými pro útok, jenž za mohutné podpory započal 20. srpna ráno s plným úspěchem. Táž armáda však útočila 29. srpna 1918 na německé posice mezi Aisnou a lesem Saint-Gobain. Velitel armády předpokládal, že nepřítel nebude posice vážně držeti. Divise rozložené na širokém pásmu měly cíle ve velké vzdálenosti. Proto neměl útok velké průbojnosti. Němci dobře obsadili první linii přes to, že neměli vybudovaných posic, a kladli prudký odpor. Tak se stalo, že útok nepronikl a byl odražen s velkými ztrátami.

Na základě této zkušenosti a ještě útoku 6. franc. armády přichází autor k názoru, že útočník, má-li mít úspěch, nesmí být překvapen, neboť překvapí-li obránce svým systémem a rozložením obrany útočícího, nemá tento úspěch. Tedy, je-li náš předpis (franc.) v obraně založen na jednom způsobu, zvrhne se užívání obrany v schema, jež dává výhodu útočícímu a nikoliv obránci. „Obranná bitva jest manévra speciálně přizpůsobená na každý případ, jehož způsob musí být držen v tajnosti a proveden teprve v posledním momentu, aby zmýlil útočníka.“

Na tomto podkladě je psána tato studie, rozdělená na 5 statí, a to: charakter obranných prostředků v posledních měsících světové války; analýse normálního obranného učenění; způsob výcviku v míru, několik poučení z bitev v r. 1918; výklad obrany.

Mjr. Maury: *La deuxième division d'infanterie de la garde prussienne.*

Boj 21. a 22. srpna 1914. Jde o střetný boj II. něm. armády na řece Sambre, v kterém levé křídlo této armády tvořil gardový sbor v čele s 2. divísi.

21. srpna 1914 jde o izolovaný násilný přechod Sambre 2. gard. divísi, jež podle rozhodnutí Ludendorffova (podnáčelníka štábu II. armády) zahájila boj proti vůli velitele armády Bülowa. Události probíhaly úplně normálně, útok divise, provedený 3 pluky v první linii a jedním v záloze, měl úspěch v svém západním pásmu. Ve východním se nepodařilo přejít. Z neinformovanosti sousední divise došlo k nočnímu boji při přechodu jejího předvoje přes Sambre u Taminés, v němž Němci masakrovali civilní obyvatelstvo. Celkem zabili 374 obyvatel a vypálili celou vesnici.

22. srpna zahájili Francouzové protiútok na předmostí 2. gard. divise a zatlačili je až do samého kolena řeky. Situace se stala kritickou, tím spíše, že velitel arm. sboru nařídil ústup, polekán poplašnými zprávami o blížícím se novém francouzském vojsku. K vyklízení nedošlo, neboť zprávy se ukázaly klamné. Přes to však bylo započato. Tak se stalo, že bojiště opustili Němci i Francouzi, kteří po provedení posledního protiútku vyklidili bojiště. U Němců rozkazem k ústupu a jeho odvoláním vznikl nepořádek a takový zmatek, že nemohli zahájit pronásledování.

Plukovník Velpry: *Infanterie et chars de combat.*

Běží o poučení, jakým způsobem má pěchota bojovat s tanky a jak mají tanky podporovat pěchotu. Autor je toho názoru, že není správné požadovat na pěchotě, aby se pevně přitiskla na tanky a následovala za nimi. Pěchota bude postupovat tak, jak jí dovolí palba nepřítele. Každé násilné porušení znamená zvýšení ztrát. Na druhé straně nesmí pěchota počítat s tím, že tanky vezmou cíl a ona že klidně jen obsadí terén. Tyto obě zbraně musí se navzájem doplňovat, musí manérovat a podporovat jedna druhou. Proto je nutno, aby znaly vzájemný způsob boje. Tomu je věnována studie. Její statí jsou: Mechanismus boje čtyř tanků. Průpravná cvičení pěchoty pro boj s tanky. Rozdělení a sestava jednotek tanků. Zde je použito příkladu z poslední války. Jde o řadu akcí jednotlivých čet tanků při obraně lesa Retz v červnu 1918, provedených 9 četami. Akce byly izolované, proto měly místní úspěch. Zničily nepř. kulometry, zatlačily ho, ale vlastní pěchota nemohla postoupit, poněvadž boční palci kulometry jí nedovolovaly. (Pásmo útoku bylo velmi úzké). Sloužily však tyto akce k vyrovnání a zlepšení obranné posice, dále k nabytí zajatců.

Z příkladů poslední války vyplývá, že úspěch měly tanky tam, kde nepř. pěchota podlehla panice. Kde se chladněkrevně bránila, nebylo vždy dosaže-

no konečného cíle, poněvadž zabránila v postupu pěchotě doprovázející tanky. Kapitáni Loustau-Lacon a Montjean: Francouzské Maroko v r. 1925.

Práce, jež bude obsahovati řadu pojednání, týká se vývoje událostí v Rifu r. 1925, útoku Abdel-Krimova na franc. Maroko, jeho odrazení, vedení operací, konečného potření a plynoucích z toho poučení.

Útok Abdel-Krimův byl veden po dobré a úspěšné propagační přípravě u kmenů obývajících v severním Maroku. Proto měl velký počáteční úspěch, neboť francouzské vojsko nejenže musilo bojovat proti jeho hordám, nýbrž musilo se bránit velmi čilé propagandě. Nelze upřít, že síly franc. vojska nebyly úměrné k úloze, tím spíše, poněvadž hordy Abdel-Krimovy nikdy nepřistoupily k vážnému boji, nýbrž drobnou válkou znemožňovaly jim život v hornatém terénu. Klima pak dokončilo jejich drobnou práci. Proto byly kolony franc. vojska čím dále tím unavenější a jejich řady řídly válečnými ztrátami a nemocmi. Byla nutná podpora, která vzhledem na politické poměry ve Francii tak dlouho nepřicházela, ač ve světové válce Francie ukázala tolik pohotovosti. Autoři správně tvrdí: „není třeba mít v koloniích silnou armádu pro udržení míru, ale je nutno býti silným v případě nepřátelství.“

Teprve za tři měsíce došly posily, že bylo možno zahájit větší protiofensivu. Akce vedené od dubna do července 1925 měly účel osvobození jednotlivých tvrzí, jež byly v území obsazeném nepřítelem.

Po dojití větších posil byly zahájeny akce k osvobození důležitých krajů a k udržení prestiže, a to:

v prostoru Querzan 27. července 1925 pod velením plk. Freydenberga skupinou v síle 8 praporů, 6 baterií, 3 eskadron a 3 rot tanků. Skupina měla úspěch. V prostoru Taza 1. srpna 1925 pod velením gen. Boichut se skupinou rozdělenou na dvě kolony, a to: 10 praporů, 8 baterií, 2 eskadrony, rota tanků, četa obrněných aut za vedení plk. Dosse; 9 praporů, 7 baterií, 2 eskadrony za vedení gen. Simona. Záloha 6 praporů, 1 eskadrona a 2 baterie; konečně podniknuta akce v prostoru Fezu.

Účelu a vojenského cíle bylo dosaženo. Po stránce politické byl úspěch jen poloviční, poněvadž se všechny kmeny obsazeného území nepodřídily autoritě Francouzů.

Operace se zastavily, fronta byla obsazena středisky odporu v síle praporu a přistoupeno k reorganizaci sil a

přicházejících posil, takže v září 1925 bylo k dispozici vrchního velitele maršálka Petaina 7 divisi, t. j. asi 100 tisíc bojovníků na frontě 300 km.

A propos du salon de l'automobile en 1927.

Podzimní výstava automobilů r. 1927. Otázka se točí kolem problému zlevnění výroby automobilů ve Francii.

Le centenaire de la bataille de Navarin.

Sté výročí bitvy u Navarina 20. října 1827 oslaveno společně Angličany, Francouzi a Řeky. Rusové nebyli pozváni, poněvadž není oficiálních styků se Sověty.

Major Roques: L'organisation du terrain d'operation de Champagne pendant la guerre mondiale.

Studie pplk. Roques, který je profesorem na naší válečné škole, byla uveřejněna ve Voj. rozhledech 1925, č. 2 a 4.

Mjr. Vanthier: L'artillerie antiaérienne, son emploi, son organisation.

Pozoruhodná studie o protiletadlovém dělostřelectvu. Jeho použití dělí autor na obranu přední linie proti letadlům; na obranu důležitých míst v etapě a v tylu; na soustředění prostředků — baterií; na dispozitiv — učlenění; na způsob střelby a na spojení.

Materiál. Tuto stať začíná autor studií cílů, t. j. různými druhy letounů a způsobem letu. Těm se musí přizpůsobiti materiál, a to pro střežení středních a velkých výšek materiál střední a velké ráže. Pro střežení malých výšek pak kanon malé ráže. Důležité je použití pomocných přístrojů, jež činí celou palbu mechanickou. Na nich pak závisí počet potřebného personálu a hlavně počet specialistů. Je zde projevěn názor, že se celá organizace musí přizpůsobiti krátké služební době. Proto vhodným upravením střelby a použitím moderních přístrojů musí baterie vystačiti s nejmenším počtem velmi dobrých specialistů; autor počítá s šesti. Ostatní personál může býti kdokoli. Způsob této organizace je vysvětlen.

Mimoto je navržen způsob organizace u divise a arm. sboru, a to: pro divisi i pro arm. sbor po 1 baterii středního typu o 4 kanonech a po 1 baterii malé ráže o 6 kanonech. Nebo pro arm. sbor (2 divise) 1 oddíl po 3 bat. o 4 kanonech středního typu a 1 oddíl po 3 bat. o 6 kanonech malé ráže. Divise pak dostane přiděl jen v případě potřeby.

Studie má ukázati, že nyní je použití a funkce protiletadlového dělo-

střelectva jednodušší než u dělostřelectva pozemního a že ji lze ještě zjednodušiti.

Mjr. Galy: La question de Tanger: Historická studie o Tangeru, doplněná událostmi podle vývoje nyní-

ší doby, hlavně o požadavky italské. Jde o stat mezinárodní politiky s hlediska vojenského a způsob, jakým byl ožehavý problém tangerský v r. 1927 odklizen.

Mjr. gšt. Vejmelka.

b) Revues belgické.

Bulletin belge.

Červenec—prosinec, roč. 1927.

Operace belgické armády za války 1914—1918.

Bitva na Iseře.
(Pokračování.)

Srpen—září 1927.

Mjr. zdrav. Leman: L'Organisation et le Fonctionnement du Service de Santé militaire.

Autor ukazuje na historických příkladech organizací a činnost zdravotnické služby v armádě francouzské v době napoleonské, v armádě francouzské a pruské za války 1870-71, kdy Prusové, poučení válkou 1866, organizovali zdravotnickou službu tak účelně, že jejich organizaci přijaly po válce všechny armády. Zato organizace zdrav. služby francouzské byla v té době ubohá; byla podřízena intendantům, nedostatečně dotována materiálem a personálem; obvaziště a ústavy umístěné blízko fronty trpěly palbou nepřitele, nahromaděním raněných a nedostatečnou organizací odsunu.

Dále uvádí organizaci zdrav. služby japonské armády za japonsko-ruské války, kde byl kladen důraz na rychlý odsun, hlavně v prvním období války, často bez předchozích zákroků chirurgů, což mělo za následek časté infekce, a konečně naznačuje v hlavních rysech organizaci této služby u evropských armád před světovou válkou a doplňuje ji poučením z válek balkánských.

Srpen 1927.

Štkpt. gšt. Danneels: Éducation morale pratique du soldat.

Autor článku vyzývá důstojníky-instruktory, aby nezanedbávali morální výchovu vojáků, i když jí není možno — pro krátkou služební dobu — věnovati zvláštní hodiny. Stačí však několik minut rozpravy, neb — jak na příkladu uvedl (výcvik pozorovatele) — doplniti individuální výcvik poukazem na důležitost a odpovědnost úlohy, jež může býti svěřena jednotlivci ve válce, a uvésti několik příkladů, kdy svědomité plnění úlohy jednotlivce zachránilo celou jednotku a bylo po zásluze odměněno a naopak nesvědomité plnění povinností potrestáno.

Vhodný příspěvek k výcviku jednotlivce.

Září—říjen 1927.

Mjr. gšt. De CAE: L'idée de Manoeuvre dans les petites unités d'Infanterie.

Článek ukazuje na řadě událostí z poslední války v první části vývoj možnosti manévru malých jednotek pěchoty a ujasňuje si jeho příčiny, v druhé části uvažuje: o formě manévru pohybem a palbou, o prvcích, na nichž manévru závisí (úkol, situace, terén, prostředky), o vlastnostech, jimiž se má manévru vyznačovati (jednoduchý, připravený, metodický, předvídací možnosti využití úspěchu nebo čelení možným reakcím nepř.), přičemž zdůrazňuje nutnost naprosté souhry pohybu a palby.

Na počátku války byl manévru možný teprve v praporu, neboť, aby se získala převaha palby, bylo nutno zhuštiti obsazení 1. sledu a tedy zúžit frontu a zmenšiti hloubku jednotek; proto ještě ani rota, mající frontu asi 150 m, neměla dostatečný prostor pro manévru. Byl-li jí přikázán prostor větší, neměla zase potřebnou hustotu palby.

Příčiny, proč ke konci války i družstvo bylo schopno vlastního manévru, jsou:

1. vývoj zbraní pěchoty umožnil: a) dostatečnou hustotu palby základní jednotky, b) zmenšení hustoty obsazení 1. sledu, aniž se zmenšila hustota palby, což umožnilo rozšíření fronty a učlenění do hloubky; hlavní dva činitele manévru; c) vytvoření zálohy palby (u praporu kulometry a doprovodné zbraně) vedle zálohy pohybu;

2. odstranění řetězu (Schwarmlinie) bez ohebnosti, pevnosti a hloubky;

3. vytvoření základního prvku organizace pěchoty: družstva, dobře vyzbrojeného, pohyblivého, majícího možnost snadno využívatí terénu.

Autor článku považuje: družstvo za jednotku, v níž je možný manévru za jistých okolností; četu za nejmenší jednotku schopnou provést manévru za každých okolností; rotu za jednotku, v níž se kombinuje úsilí čet; prapor za základní taktickou jednotku, mající vedle zálohy pohybu zálohu palby;

pluk za jednotku, kde se hlavně usku-
tečňuje souhra pěchoty s dělostřelec-
tvem.

Září 1927.

Pplk. gšt. Colpin: Instruction
du cadreet de la troupe.

Příspěvek k řešení obtížného problé-
mu: během krátké služební doby vy-
cvičiti vojáka při zvýšených požadav-
cích výcviku.

Pisatel rozděluje výcvik:

1. na morální výchovu, na
kterou klade důraz, prováděnou důstoj-
níkem, jehož pomocníci jsou poddů-
stojníci, které třeba připravit, aby do-
vedli nad vojákem získati převahu
znalostmi, dobrým příkladem, klidem,
slušností, starostí o potřeby podříze-
ných, svým chováním k nim, v němž
nesmí býti rys přílišné familiárnosti;

2. teoretické vyučování, jež
musí býti přizpůsobeno potřebám a in-
teligenci vojáka i kádru podle hodno-
sti, musí míjeti vše zbytečné, býti
krátké (30—40), konáno v době dušev-
ní i tělesné svěžesti učitele i žáka, při-
praveno a předneseno zajímavým, sro-
zumitelným a názorným způsobem;

3. praktický výcvik dokonale
připravený, před kterým by předchá-
zel teoretický výklad s přesně vyme-
zeným účelem, bez ukvapení, v příhod-
ném terénu, za pravděpodobných před-
pokladů, při čemž je nutno zvyšovati
postupně obtíže a ukončiti každé cvi-
čení poučnou rozpravou.

Září 1927.

Mjr. gšt. Derausseau: L'Emplou-
tistique des Corps des Trans-
ports en Guerre de mouve-
ment.

Článek pojednává o úloze doprav-
ních jednotek (dopravních kolon —
corps des transports) v pohybné válce;
uvádí jejich složení, objemnost (u ar-
mádního sboru o 3 divisích je přes 800
vozů s koňským potahem a přes 1400
aut, což tvoří pochodovou kolonu asi
40 km dlouhou — během zastávky vo-
zidla těsně za sebou: 27 km), různé
způsoby použití tvořením seskupení
podle situace, druhu tahu a podle po-
třeb skutečných a předvídaných; uva-
žuje o důležitosti spojení a o vztahu
mezi štábem vyšší jednotky a velitelem
dopravních jednotek. V závěru lituje,
že není v míru možný výcvik delší
spoluprací velitele dopr. jednotky se
štábem, vyjma krátkou dobu manévru.

Září—říjen 1927.

Por. děl. R. Duren: Méthode de
tir par Observation biaxiale
d'après le Lieutenant-Colo-
nel d'artillerie B. E. M. Tho-
mas.

Autor dokazuje ve svém článku, že
střelecká metoda založená na pozorová-
ní dvojosém (biaxiale) je velmi vý-
hodná, poněvadž je přesná, vyžaduje
malé spotřeby střeliva a je rychlá jak
v přípravě, tak v provádění. Doporu-
čuje se již méně, má-li možnost přímé-
ho pozorování, ledaže by cíl byl úzký.

Říjen 1927.

J. H.: L'Offensive. L'Attaque
au point faible.

Autor si bere za podklad své studie
dílo mjr. gšt. Van Overstraeten „Les
principes de guerre à travers les âges“,
z něhož vybírá tyto hlavní poučky:

1. Zničení sil je podstata bitvy.

2. Zničení protivníka může jen
ofensíva.

3. Rozhodující činitel vítězství je
postup kupředu; tedy nezadrži-
telný postup pěchoty.

4. Abychom mohli postupovati, je
nutno uniknouti palbě nepří-
tele (znemožniti ji), t. zn. využití
situace, terénu a vlastních
prostředků.

5. Je třeba získati převahu pro-
středků.

6. Je nutno vyhledati okamžik a
místo, kde můžeme nabýti převahy
— zprávy o nepříteli nám je
určí.

7. Jakmile jsme se rozhodli, je nut-
no shromáždit síly.

8. Použití jich tak, aby při nejmen-
ších ztrátách daly největší výsledek
(ekonomie sil).

9. Vliv morální síly ve válce je ve-
líký.

10. Velitel získá důvěru svých pod-
řízených, umí-li dosáhnouti úspěchu
při nejmenších ztrátách.

11. Možnosti jednotky jsou dány je-
jí vojenskou hodnotou a hodnotou
výzbroje v srovnání s prostředky pro-
tivníka; jsou závislé také na terénu.

12. Velitel nesmí vyžadovati ne-
možnosti.

Aby se útok zdařil, je nutno vyhle-
dati pro jeho nasazení nejslabší místo
odporu nepřítele. Dějiny ukazují, že
tento slabý bod byl vždy vyhledáván
velkými vojevůdci, a to

a) buď na křídlech (Bedřich II., Na-
poleon, Moltke, Schlieffen, Němci 1914
atd.),

b) nebo ve středu sestavy (Napoleon
u Slavkova, Mackensen u Gorlice, bit-
va u Cambrai, Rigy, Caporetta).

Avšak ofensíva Ludendorffova 1918
ukazuje, že dobrá a rychlá organizace
transportů záloh obránce (Foch) mění
po několika dnech srážku silného se
slabým v srážku silného se silným.

Není tedy možno hledati slabinu *à priori*, nýbrž během boje; teprve když zálohy obránce jsou již vyčerpany, je možno nasaditi rozhodný útok na místa nejslabší (Gustav Adolf u Breitenfelda, Napoleon u Ligny, Oyama u Mukden, Foch v roce 1918, jehož rozhodný úder do Lotrinska předešlí Němci nabídkou míru).

Zásada: „útočiti na slabém místě“ je podle autora největším poučením z historie a má ji býti od všech velitelů i nejmenších jednotek používáno.

Poněvadž k zjišťování slabiny protivníka nám často slouží jen kusé zprávy o něm, bude výběr hlavního úsílí často udán terénem a podle toho bude provedeno počáteční učenění.

Ale takto zjištěná slabina *à priori* může se přizpůsobeným protimanévrem protivníka státi silnou částí jeho pozice — a útok se nevyvíjí podle předpokladů útočníka.

Nové slabiny se objevují až během boje a tu je nutno míti zálohy tak postavené, aby jich mohlo býti použito k jejich využití.

Závěr.

V ofensivě, velitel disponující převahou prostředků, má:

1. míti vůli jíti kupředu,
2. postupovati tak, aby měl nejmenší ztráty,
3. nanést hlavní úsílí na místo nejslabšího odporu,
4. dbáti při útoku těchto zásad: vyhnouti se prostoru, na nějž se střílí,

získati převahu palby, využití její manévrovací schopností a spolupráce zbraní,

využití manévrovací pohyblivosti pěchoty,

prováděti zteč teprve, až palba protivníka je již umlčena,

užívatí záloh na místě úspěchu a nejmenšího odporu,

odpory obchvátiti z boku a zezadu, vésti útok bez přerušení, aby se protivník nemohl vzpamatovati; je tedy nutno si zajistiti rychlost v provádění, orientovati zálohy tak, aby přišly včas, a zasaditi je tam, kde bychom nepříteli mohli překvapiti. (Pokračování.) Skpt. gšt. J. Fetka.

c) *Revues německé.*

Wissen und Wehr.

Sešit 4., duben 1928.

Friedrich v. Boettlicher: *Friderizianisches Führertum vor 170 Jahren.*

Stručně se líčí události v r. 1755 a 1758 — pokud se týkaly Pruska a zvláště Bedřicha II., jejichž průběh byl namnoze velmi kritický. Život a činy Bedřicha II., právě v těchto pohnutých dobách, dávají nejlépe vyniknouti jeho neobyčejným vlastnostem člověka, státníka a vojevůdce.

Courcelles (*Nachtangriffe eines Bataillons vom 9./10. September 1914*).

Útok německé 5. armády byl 8. září 1914 jihozápadně od Verdunu zastaven. Aby byl uveden opět do pohybu, rozhodl se německý korunní princ prorazit s téměř celou svojí armádou v noci na 10. září francouzské pozice a vniknouti až do dělostřeleckých postavení. Jak tento noční útok byl proveden, jak se vyvíjel a jaký byl jeho výsledek, dovidáme se z vypravování, které názorně líčí události u jednoho ze zasazených a vřaděných praporů, a to podrobně, pokud šlo o prapor, ježmuž autor přináležel, a všeobecně, pokud se týká sousedních jednotek.

Článek je velice poučný a může sloužiti za klasický doklad válečné zkušenosti, že noční útoky celých vyš-

ších jednotek obyčejně ztroskotají, jsou-li vedeny bez podrobné přípravy proti organizovanému nepříteli v neznámém terénu a s hlubšími, nikoli přesně omezenými cíli. Přesto, že prapor vlastně vůbec nenarazil na vážnější odpor nepřátelský, byl skoro po celou noc v palbě, která se na něj sykala ze všech stran a teprve ráno se ukázalo, že domnělým nepřitelem byly německé jednotky sousedního armádního sboru, kterým se ostatně také nevedlo lépe. A výsledek? Naprostá desorientace na všech stranách, která si vynutila, aby jednotky byly ráno vzaty zpět do výchozí základny, kde teprve bylo možno obnoviti pořádek.

Kurt v. Tippelskirch: *Französische Vorschriften und Gedanken über das Begegnungsgefecht.*

Při válečných hrách a jiných teoretických cvičeních se obyčejně vidí, že oba protivníci jednají podle téže doktriny, i když ředitelství cvičení upraví válečné složení jedné strany podle cizího vzoru. Tento postup není správný, pakli jsou v doktríně armád, které obě strany představují, tak zásadní rozdíly, jako na př. v nazírání na střetný boj podle doktriny německé a francouzské. Aby na tyto rozdíly poukázal, probírá autor francouzské pojetí střetného boje podrobně a výstižně jednak s poukazem na příslušné od-

stavce francouzského polního řádu (zatímni směrnice pro užití vyšších jednotek), jednak s poukazem na články, které o tomto tematiku uveřejnil známý francouzský plk. Alléhaut v. Revue militaire v r. 1923 a 1924 a v kterých se blíže a konkrétněji vysvětluje i odůvodňuje aplikace zmíněných předpisových ustanovení. V další části zmiňuje se autor o základních ustanoveních německého polního řádu (Führung und Gefecht) a stává konečně obě pojetí vedle sebe. Při tom jde vždy o včlenění vyšší jednotky (divise). Hlavní rozdíl v nazírání na otázku vidí v tom, že Němci vycházejí z předpokladu, že situace za střetného boje bude obvykle nejistá a nevyjasněná, že vyšší jednotka (divise) pochoduje zpravidla v jediném proudu až do doby, kdy předvoj narazí na nepřítele, že jednotka se rozvine do boje tedy přímo z pochodového proudu a že tudíž velice záleží na rychlém a správném rozhodnutí velitele, který se nalézá vpředu a který může předpokládati, že nepřítel v okamžiku střetnutí předvoje není také ještě rozvinut a připraven k boji. Francouzi naproti tomu vycházejí ze stanoviska, že pozemní a vzdušný průzkum přinesl již dříve veliteli alespoň takové zprávy, aby mohl posouditi, zda srážka s nepřítelem je toho dne možná anebo ne a aby se v kladném případě mohl alespoň v hlavních rysech rozhodnouti podle své úlohy, terénu a zmíněných zpráv o zamýšleném manévru. Francouzská divise bude tedy pochodovali rozčleněna v několika proudech, dělostřelečtvo pohotovo kdykoli zasáhnouti. Přechod z pochodového proudu do bojového rozčlenění se tedy provede dávno před střetnutím předvoje a rozhodnutí francouzského velitele jest alespoň z části již předem dáno zaujatou stavou přibližovacího pochodu. Pochod německé jednotky je značně rychlejší a pružnější, za to však její rozvinutí k boji bude trvati poměrně dlouho. Francouzský systém je sice v pochodu pomalejší a méně pružný, za to je však kdykoli připraven k boji a v obou armádách platí stejně, že výhoda za střetného boje bude na té straně, která bude dříve pohotova zasáhnouti soustředěnými prostředky. Proto by se mohlo státi, že postupující německá divise, jejíž velitel by se spolehl, že protivník bude pochodovali podle zásad běžných v německé armádě, bude francouzskou divisi značně překvapena časově i prostorově.

Dr. Heinz von Bomhard: Der letzte Schlag. Podle úředních amerických pramenů popisuje se úsilí, které Amerika vyvinula, aby proti Ně-

mecku postavila silnou a vším dobře vybavenou armádu. Na konci války měla americká vojska ve Francii víc než 2 miliony mužů. Z průmyslových dat se uvádí dosažená kapacita výroby prachu, trhaviny, děl, střeliva, letounů a plynů.

Oberleutnant Seifert: Waffe Rundfunk. Pojednává se o významu radiového rozhlasu jako útočné a obranné zbraně (propaganda) v budoucí válce.

Vojensko-politický přehled líčí průběh březnového jednání komise pro odzbrojení v Ženevě a podává celkový obraz otázky s německého stanoviska. Št.

Sešit 5., květen 1928.

K. von Oertzen: Politik und Wehrmacht. Trvání státu je podmíněno poměrem armády k státu, t. j. k politice. Politisující armáda je nespolehlivá a nebezpečím pro existenci státu. Proto musí býti armáda vzdálena politiky. To neznámá, že by její příslušníci nesměli míti své vlastní politické přesvědčení, nýbrž že si nesmí ani její vůdce, ani armáda, ať už jako organizace nebo jako ozbrojený celek, vynucovati politiku, která by jí byla příjemná. Při tom však musí býti vůdce, t. j. ten, který je v míru odpověden za přípravu armády k válce a ve válce za průběh operací k dosažení válečného cíle, politicky velmi dobře školen, neboť od jeho dobrého zdání závisí často mnoho, někdy vše.

Politika státu se nemůže říditi hledisky čistě jen vojenskými. Již rozsah zbrojení závisí jak od zahraniční, tak od vnitřní situace, která jest opět z valné části podmíněna hospodářskými a finančními poměry. Proto musí býti armáda podřízena politice. Otázkou je jen, může-li vůdce, odpovědný za pohotovost armády, setrvati na svém místě, bylo-li politikou, t. j. vládou rozhodnuto proti jeho návrhům a odborným radám. Neopatrné zacházení s armádou, ať již se strany vlády nebo se strany vůdce, se těžce mstí. Tyto dnes všeobecně uznávané zásady dokládá autor četnými příklady z historie různých států od římských dob až po světovou válku.

Dr. Rudolf Hanslian: Die Gaswaffe. Přesto, že evropské a mimo-evropské státy zaujaly po světové válce na různých konferencích stanovisko proti boji plynem, přece lze konstatovati, že žádný z těchto států se nezřekl zmíněného bojového prostředku, nýbrž že všechny vyvíjejí značné úsilí nejen pro obranu proti plynům, ale i pro užití plynu jako útočného prostředku. Dřívější názor, jako by

plyn byl nehumánní, je mylný a byl vyvrácen nestrannými posudky odborníků různých zemí, především ve Spojených státech.

Své pojednání o přípravách cizích států k boji plynem dělí autor na tři části. V první zabývá se podstatou a účinky jednotlivých bojových plynů, v druhé popisuje způsoby útoku plynem z války a nové způsoby, připravované pro budoucí válku, t. j. plynové letecké bomby, kroupení zkapalněnými plyny a tvoření kouře a umělé mlhy, event. s dráždicími přídavky, v třetí části konečně pojednává o obraně proti plynům, individuální i kolektivní, a to nejen u armády, ale i u obyvatelstva. Zvláště ochrana obyvatelstva jest obtížným problémem, třebaže jej lze řešiti z technického hlediska. Autor uvádí návrhy, které se zde vyskytly v poslední době zvláště v Rusku, Francii a Anglii a přichází k závěru, že nejnebezpečnějším útokem na města a jiná střediska budou jen plynové bomby, nýbrž že útoky budou kombinované, že napřed bude užito velkých a neobyčejně účinných brisancích bomb k ničení a pak teprve plynových bomb, méně k ničení životů jako spíše k zabránění záchraných prací a hašení. Nepůjde proto především o obranu proti plynům; ta je důležitá, ale podřadnější. Hlavní úloha připadá silné a dobře organizované obraně proti leteckým útokům vůbec, vzdušné i pozemní, aktivní i pasivní. Poněvadž každému bezohlednému útoku bude jistě následovati přiměřená odplata, dá se očekávati i v budoucnu, že protivníci, kteří jsou ve vzduchu přibližně stejně silní, si dobře rozmyslí, než se rozhodnou k takovým útokům na obyvatelstvo. V situaci tím nebezpečnější ocitají se za to země, které nejsou k podobné odplatě schopny.

Hauptmann Dittmar: Vom Masstab kriegsrischer Kraft. Poněvadž válka je pokračováním politiky jinými prostředky, nemůže se politika obejiti bez armády, chce-li svých cílů dosáhnouti. Politika spočívá na umění správně odhadnouti možnosti, vlastní a cizí síly, tedy: válečné síly. Špatné odhady byly vždy příčinou politických neúspěchů. Proto je nutné míti měřítko pro odhadnutí válečných sil. Základem tohoto měřítka byly dosud počet a morálka bojovníků a ovšem také hodnota velitele, tedy ve své podstatě člověk. K tomu však v poslední době přistupuje a neobyčejně významu nabývá materiál, tedy stroj, pod jehož vlivem mění se hodnocení člověka jako měřítka válečné síly určitého státu. Může však stroj zatlačiti úplně význam člověka? Autor uznává, že při posuzování této otázky není možno rozhodnouti proti materiálu, poněvadž srovnáním energie, vyvinuté na jedné straně bojovníkem a na druhé straně strojem je zřejmá naprostá převaha stroje a tedy i jeho význam jako měřítka pro hodnocení válečné síly; dokazuje však, že dosud ještě nikdy neovládl materiál pole na dlouhou dobu a že budou tedy i v budoucí válce morální síly národa rozhodovati v největší míře. Je tedy měřítko pro odhad cizí válečné síly nyní mnohem komplikovanější než dříve; jeho základem je kombinace počtu a morálky s věděním a schopností dostačiti si ve všech odvětvích techniky a organizace. Vojenská převaha národa se zakládá tedy na naprostém souzvuku všech těchto zmíněných hodnot.

Vojensko-politický přehled podává velmi výstižný přehled o vývoji situace v Arabii se zřetelem na zájmy a politiku Anglie. St.

d) Revues srbské.

Ratnik.

Ročník XLIV (1928). Svazek I. — Leden.

Na úvodních stránkách vyhlášeno slavnostně narození druhého královského syna královce Tomislava.

Obsah svazku:

Osvobození Macedonie r. 1912: 1. Bitva na Prisatu, 2. Bitva u Kičeva, 3. Bitva u Ali-naca, 5. Bitoljská bitva. Od universitního profesora dr. Stanoja Stamojeviča.

Článek čistě vojensko-historický, vylicující boje s Turky v říjnu a li-

stopadu 1912 po vítězné bitvě u Kumanova a dobytí Skoplje. Jsou to boje v severní Makedonii a v Starém Srbsku, za kterých byli Turci z Makedonie úplně vyhnáni a srbská vojska postoupila až k moři. Z těchto bojů je zajímavá bitva u Bitolje a dobytí tohoto města, neboť byl to poslední vážný odpor Turků, kde shromáždili své rozptýlené vojsko a přivedli svěží části do boje, takže situace Srbů, vyčerpaných neustálými boji, skoro bez dělostřelectva, nebyla výhodná. Vítěství Srbů bylo pak tím slavnější. Článek končí sebevědomým přiznáním, že Srbsko svými činy (osvobozením Makedonie) splnilo plně a slavně svou

úlohu a dokázalo velkou morální a materiální silou, čímž nabylo v cizině větší vážnosti.

„Balkánské bojiště ve světové válce“.

Na článek „Soluňská expedice“ od anglického maršála Robertsohna. Od div. gen. v. v. Mil. J. Nikolajeviče.

Pisatel, za války vojenský attaché v Londýně, polemizuje s angl. maršálem Robertsohnem, bývalým náč. hl. št. anglického za války, který byl odpůrcem balkánského bojiště, nepřikládaje mu žádného zvláštního významu. Ani po válce v svém článku „Soluňská expedice“, uveřejněném též v Ratniku čís. 7 a 8 r. 1927 své přesvědčení nezměnil. Pisatel uvádí, že spojenci podceňovali důležitost balkánského bojiště; konec války by byl býval uspíšen, kdyby bylo bývalo vstupu Itálie a Rumunska do války náležitě využito. Centrální mocnosti na př. využily vstupu Turecka a Bulharska do války, a když viděly, že na západě není možno jíti kupředu, obrátily se proti Rumunsku, zatlačily je, pak proti Srbku, zatlačily je, proti Italii, kde též měly úspěchy, a konečně i proti Rusku postoupil Hindenburg až k Dvině. Zde praví pisatel, že strategické pravidlo „nepřítele třeba vždy na hlavní frontě porazit“ zůstává dále v platnosti, ale že se nesmí zavrhnouti druhé pravidlo, které praví: „napřed skoncovati s nepřátelskou silou podřadné důležitosti a pak se ihned vrhnouti na hlavní nepřátelské síly“.

Uvádí, že se propásly 3 důležité momenty, kdy mohly býti na balkánském bojišti způsobeny rozhodující výsledky, a to:

1. na podzim 1915, kdy spojenci nepodporovali Srbsko, strádající materiálně,

2. v létě 1916, kdy soluňská spojenecká vojska byla zesílena reorganizovanou srbskou armádou, nepřátelská ofenziva zastavena, Bitolje dobyté, nepřítel desorganizován a stačil jeden útok a nepřítel by byl býval poražen; ale vojska byla vyčerpána a spojenci nepomohli;

3. na podzim r. 1917, kdy započala silnější ofenziva na všech spojeneckých frontách, kdy se očekávala ruská a rumunská ofenziva, byl třetí moment, kdy by bylo bývalo možno dobytí rozhodnutí na Balkáně. Soluňská vojska nastoupila k ofenzivě, ale ukázalo se, že jsou slabá a tak bez pomoci musila opět zůstatí nečinná.

Anglický gen. štáb nepřikládal důležitosti Balkánu, ačkoliv i sám lord George chtěl způsobiti vítězné rozhod-

nutí na Balkáně; ale i to se ztroskotalo neústupností náčelníka hl. štábu angl. maršála Robertsohna.

Marné byly kroky pisatele jako voj. attaché u anglického vrch. voj. vedení, marné byly domluvy, nic nezměnilo názor maršála Robertsohna. Dokonce podává maršál Robertsohn i důkazy, že i maršál Joffre byl stejného mínění s ním; tak na př. maršál Joffre místo určených 4 franc. divisi posílá k Soluni jen 2, že se franc. hl. štáb souhlasně s britským hl. štábem vyslovil proti operacím na Balkáně a p.

Ke konci uvádí autor s uspokojením, že přece jen na podřadném bojišti učiněn počátek k ukončení světové války průlomem soluňské fronty. Veliké výsledky dobyté průlomem soluňské fronty dokazují špatné pochopení důležitosti balkánského bojiště maršálem Robertsohnem a jeho neustálou neodůvodněnou oposici proti zesílení spojeneckých vojsk na Balkáně.

Mínění maršála Robertsohna, praví pisatel, jako by balkánské bojiště bylo „zastrčenou vartou“, na které se jen „mrhá silou a zdravím vojinů“, frontou, na které „se nedosáhlo žádného faktického úspěchu ve vojenském smyslu“, mohlo býti přijato před soluňským průlomem jako přesvědčení člověka, ale když i pak na svém trval, kdy i maršál Hindenburg píše „pro průlom makedonské fronty a nedostatek záloh na západní frontě“, od té doby nutno, aby maršál Robertsohn změnil své mínění.

Pisatel ponechává nestrannému čtenářstvu, aby soudilo samo. Článek velice zajímavý a příkladný.

„Přehled letectva v strategii, strategie letectva a jeho organizace“. Dokončení z čísla XII — prosinec 1927. Od generála Ljubom. M. Mariča.

Článek probírá: Podmínky úspěchu letectva.

Jako podmínky uvádí: 1. zdatnost leteckých trup, jejich řádný výcvik a morálku personálu, organizaci a učlenění, jakož i dovednost použití leteckých sil a p.;

2. technické vlastnosti materiálu,

3. početnost a válečný stav vzdušných sil a prostředků valčících stran,

4. přípravu terénu a ostatních věcí vzhledem na největší využití letectva v ofenzivě a defensivě,

5. atmosférické vlivy a

6. hlavně odvetnou činnost nepřátelského letectva.

Uvádí se též, že úspěch letectva v budoucí válce bude hlavně záviseti

na činnosti letectva druhé válčíci strany, neboť proti letectvu může být jediným úspěšným prostředkem zase jen letectvo.

Dále probírá obranu proti nepřátelské letecké činnosti a uvádí, že obrana má chránit nejen vlastní trupy, prostředky ke koncentraci vojsk a bojiště, nýbrž též tyl vojsk v nejširším slova smyslu.

Jako prostředky vypočítává:

1. vzducholodi, mezi něž zařazuje letouny a balony; stíhacím letounům přikládá největší úlohu při této obraně;

2. protiletadlové dělostřelectvo, kde vypisuje, jaké vlastnosti má mít toto dělostřelectvo;

3. automatické dělostřelectvo malé ráže 13—30 mm nebo 37 mm;

4. speciální protiletadlové kulomety ráže 11—14 mm se světelnými střelami kromě střel obyčejných;

5. světlomety o 120—150 i 200 mm průměru;

6. vzdušnou baráž vytvořenou balony asi o 200 m³ s velikou rychlostí stoupání a způsobilými udržeti se ve výšce 2—3500 m;

7. prostředky zastírací;

8. pasivní — kryty a úkryty.

Upozorňuje též na dobrou organizaci zpravodajské služby.

Střetnutí — bitva ve vzduchu. Tu praví autor, že střetnutí nebylo a nebude cílem akce vzdušných sil, jen prostředkem, aby bylo dosaženo volnosti jednání ve vzduchu a aby byly zajištěny podmínky pro úspěšné provádění daných úloh.

Strategická stránka činnosti ve vzduchu. Vyvozuje z vyložených důvodů, že akce letectva je činností čistě pomocnou, neboť rozhodnutí bojů padne na zemi. Činnost ve vzduchu a ze vzduchu zajišťuje úspěchy na zemi.

Operační organizace budovacího letectva a jeho spojení s ostatními částmi ozbrojené moci za války a v míru.

Organizace za války: Činnost budovacího letectva se skládá z akce letectva v užším smyslu, balonů a protiletadlové obrany, neboli, lépe, z obrany proti nepřátelské činnosti ze vzduchu. To jsou 3 základní činnosti letectva v širším smyslu slova. Za účelem zajištění rychlé a vydatné činnosti uvedených 3 prostředků nutno zříditi tyto služby pomocné:

zpravodajskou službu s příslušnými odděleními: pozorování a hlášení, spojení, fotografování, meteorologickou službu,

zásobovací službu, obsahující zásobování jak potřebami životními, tak i pro boj letectva, výcvikovou službu, zvlášť specialistů letectva v kursech, školách a p.

studijní službu k zdokonalování letectva, jakož i vynálezy nových, dokonalejších a užitečnějších prostředků; ve spojení s tím pak vykonávání určitého vlivu na letecký průmysl,

organizaci speciální zdravotnické služby se zřetelem na potřeby letectva.

V dalším rozebírá organizaci uvedených prostředků a služeb.

Organizace v míru. Autor připomíná, že v míru třeba, aby letecké jednotky prováděly co nejintenzivnější výcvik a aby byly pod jedním vedením, ať už pod vlastním ministerstvem letectva nebo pod ministerstvem vojenství a námořnictví. Uvádí též, že někde každé oddělení letectva (námořní, pozemní i civilní) je pod rozličnou správou, jako je to ve Francii. Přimlouvá se za to, aby pozemní a námořní letectvo bylo podřízeno ministerstvu vojenství, podléhalo jednomu brannému zákonu, provádělo jednotný výcvik a bylo sjednoceno pod jedním odborným vedením.

Co se civilního letectva týká, je všude skoro organizováno na podkladě hospodářsko-obchodním, ačkoliv i to, co se prostředků a personálu týká, může být militarizováno a může ho být použito k vojenským úkolům.

Autor poznamenává, že se nesmí zapomínati na to, že letectvo je silně odkázáno na ostatní zbraně, a proto je potřebí již v míru těsného spojení mezi ním a ostatními druhy zbraní.

Proto též v míru nesmí být rozdíl mezi pozemním vojskem a námořnictvem s jedné a letectvem na druhé straně. Nutno, aby společně cvičily. Hlavně dělostřelectvo a technické trupy.

Doporučuje se k studiu nejen leteckým odborníkům, nýbrž i orgánům technických zbraní a organizačnímu vedení. Ačkoliv autor neuvádí prameny, je vidět, že čerpal své poznatky hlavně z pramenů francouzských.

Fortifikační organizace letectva italské kultury na Píavě. Pro Ratník napsal rakouský generál ing. Mořic rytíř z Brunnerů. Z německého přeložil brig. gen. žen. Nikola J. Arandjelović.

Článek zasluhuje, aby byl prostudován hlavně činiteli ženijního vojska a hodí se výborně k srovnání s naší nynější obrannou organizací a fortifikací. Nesmí být však zapome-

nuto, že studie autora má na zřeteli speciální terén italských kultur na řece Piavě.

V úvodě uvádí autor, že posice na Piavě byla organizována podle principů, které se zakládaly na nejmodernějších názorech o opevňování posic podle německé západní fronty.

V dalším předvádí charakteristiku italského terénu a shrnuje ji takto: Vedení boje v terénu na Piavě je velmi ztíženo, neboť je zde malý rozhled a pohyby jsou velmi těžké. Popisuje stavbu měst a vesnic, charakterizuje terén řek a jejich toky, konečně silnice a cesty.

Vyličuje vliv topografického tvaru tohoto terénu na boj.

Uvádí všeobecný přehled stavu posice a vedení bitev na Piavě v červnu r. 1918 a šíří se o návodech velitelství 14. německé armády (vydaných koncem prosince 1917), o organizaci fortifikace vůbec. Podle tohoto návodu se dělí obranná posice na 2 pásma. Císařské pásmo (I. posice) a královské pásmo (II. posice).

Císařské pásmo: V něm se vede boj v největších rozměrech. Dělí se na 4 pásma: pásmo překážek, přední pásmo, hlavní pásmo a pásmo pro umístění dělostřelectva. Do šíře se dělí na pásma armádních sborů, resp. úseků divisí. Tyto pak na dva plukovní úseky, což však nebylo všude. Každý plukovní úsek byl zařízen tak, že se v něm mohla připravit k bitvě celá divise, hlavně co se úkrytu a zařízení pro bitevní prostředky týká.

Popisuje nyní jednotlivá pásma císařského pásma.

a) Pásmo překážek.

Zaujímal celou řeku v celé její šíři s částmi předních stráží na ostrovech, sít ostnatých překážek na obou březích, střelecké zákopy a jednotlivá hnízda kulometná, jakož i opěrné body.

V hloubce od 500 m do 2 km mělo pásmo překážek účel ochrany údolí řeky proti činnosti nepřátelských hlídek a proti nenadálým přepadům.

Posádka se skládala z částí předních stráží, jejichž úkolem bylo střežit a pozorovat celý prostor.

b) Přední pásmo.

Účelem tohoto pásma bylo přinutit nepřítele k rozvinutí a vlastních sil šetřití dotud, pokud se nepřítel nepřiblíží k hlavnímu pásmu posice; vytvořití výhodné podmínky pro protiútoky. Skládalo se z jednotlivých opěrných bodů, jakož i z kulometných

hnízd, z několika málo objektů pro dělostřelectvo a jiných zařízení. Vše však spojeno dobře maskovanými spojovacími zákopy. Ve všech zařízeních zřízeny kryty, zajištěné proti šrapnelům a granátovým střepinám.

Jednotlivá opevnění, která nebyla s ostatními spojena, bylo možno bočnou palbou podporovat.

V tomto pásmu byly z dělostřelectva baterie pro ničení jednotlivých cílů, kterých z dělostřeleckého pásma nebylo možno dosáhnouti; děla pro boj zblízka, která teprve při nepřátelském útoku zahajovala palbu; protiletadlová děla a konečně i jednotlivé dalekonosné těžké baterie pro boj protibaterijní.

c) Hlavní pásmo.

Hlavním pásmem byla ona část posice, která chránila dělostřeleckou masu a na níž se měl nepřátelský útok definitivně ztroskotati.

Jeho vzdálenost od řeky byla taková, aby dělostřelectvo mohlo účinně střelati na řeku. Tím byl též nepřítel přinucen, aby před útokem své dělostřelectvo přitáhl blíže k řece.

Hlavní pásmo bylo přizpůsobeno terénu a vedeno přes výhodné body pro dobrý rozhled. Vlastní linie tohoto pásma závisela na komunikačním spojení s týlem a na způsobu zásobování materiálem. Též ona se skládala z jednotlivých opěrných bodů, které byly po frontě v šachovité formě rozmístěny a mohly se navzájem podporovat.

Při opevňovacím zařízení tohoto pásma byl kladen zvláštní důraz na vybudování co nejjistějších pozorovatelů (proti střelám) a širokých pásem překážkových.

Pro umístění posádky a pro úsekové zálohy byly vybudovány odolné kryty v samé posici nebo ihned za ní a to co možná z betonu, skryté proti leteckému pozorování.

Vybudování hlavního pásma prováděl určený odborný orgán, který měl k dispozici mužstvo zálohy nebo pracovních formací.

d) Pásmo dělostřeleckých posic.

Hloubka tohoto pásma závisela na donosnosti různých druhů děl. Bylo přihlíženo vystřihati se hromadění dělostřelectva na jednom místě, pamatováno na zesílení dělostřelectva za boje.

Těžké dělostřelectvo bylo tak daleko vpředu, aby svou největší možnou donosností mohlo střelati co nejdále v týl nepřítele, hlavně na jeho baterie.

Jednotlivé posice baterií byly uspořádány takto: Jednotlivá děla nebylo třeba pravidelně vedle sebe stavěti, aby je nepřítel tak snadno nenašel. V jejich blízkosti byly kryty pro mužstvo a munici, vše bylo obehnané překážkami. Pro každou baterii byly vyhlédnuty 3 posice a učiněny v nich topografické přípravy.

Dělostřelectvo vybudovalo své posice samo.

Královské pásmo.

Bylo za císařským, a bylo organizované podobně jako pásmo císařské. Vybudovalo zajatci, civilním obyvatelstvem a p. za vedení vojenských činitelů.

Dále mluví o rozdělení posádky a vedení boje v uvedených pásmech.

Zařízení celého systému posice do hloubky mělo ten účel, aby se palba nepřátelského dělostřelectva co nejvíce rozptýlila po celém prostoru a poskytla obránci volnost akce za výhodných podmínek. Boj byl veden ne na liniích, nýbrž v prostorech.

Posádka byla rozdělena na trupy pro boj, na úsekové zálohy a na zálohu všeobecnou.

Trupy pro boj byly v přední části hlavního pásma posice. Úsekové zálohy byly v hlavním pásmu posice a v pásmu pro dělostřelectvo. Hlavní neboli všeobecná záloha byla ještě více vzadu.

Úsekových záloh bylo částečně použito k přímému zajištění hlavního pásma posice. Zbytek pak s všeobecnou zálohou stál k dispozici k provádění protiútoků v předním pásmu.

Jestliže některé z divisních oblastí nedosáhlo žádoucího cíle protiútokem vlastními silami, prováděly jej pak zálohy armádního sboru nebo armád.

Dělostřelectvo bylo rozdělováno po skupinách, tvořeny co možná skupiny různých ráží, které byly přidělovány jednotlivým úsekům pěchoty k jejich stálé podpoře.

Opatření a chování Italů, Francouzů a Angličanů proti této obraně:

Italové se snažili dosáhnouti obdobného systému opevnění na Piavě jako Rakušané a počali budovati zákopy v nepřetržitých liniích postupně za sebou, čímž opevňování větších prostorů i u nich dosáhlo jakéhosi praktického použití.

Italové v celé hloubce opevněného systému vyplnili prostor roztroušenými kulometnými hnízdy a zejména použili obytných míst, domů, lesních parcel, křižovatek cest a mostů jako terénních objektů k vybudování opěrných bodů v různých rozměrech a za-

řídili je pro silnou obranu a obsadili pěchotou, kulomety, vrhači plamenů, eventuálně i zákopovými děly.

Systém obrany i u nich se zakládal na principu pružné obrany v protiútocích. Možno říci, že Italové vzorně prováděli rychlé seskupení záloh na ohrožených místech buď po železnici nebo auty. Ale i zdatnější a silnější italské letectvo dělalo rakouskému vojsku hodně starostí.

Francouzi vzhledem na organizaci opevňování posic a i vzhledem na vedení boje se proti Italům lišili v tom, že upustili od jistých detailů.

Angličané vzhledem k elasticitě obrany všeobecně zůstali pozadu proti Italům a Francouzům, ale byli v obraně samé daleko lépe vycvičení, vynalézavější, odolnější a houževnatější.

V dalším se popisují jednotlivosti a detaily opevňovacího zařízení posice. Detailní upozornění stran vybudování střeleckých zákopů, překážek a opěrných bodů.

Označování cest jednotlivých objektů. Zařízení překážek proti útočným vozům. Toto zařízení na Piavě nedošlo však tak velkého použití vzhledem na celkovou povahu terénu.

Konečně byly to různé technické přípravy, z nichž jednou z nejzajímavějších byla elektrisace celé posice na Piavě od moře až k železniční trati Santa Donna di Piave—Porto Gruaro. Celkem bylo použito 60.000 HP.

V doslovu praví autor, že se terén italské kultury v mnohem shoduje s terénem obyčejným, ale s určitými změnami, které vyplývají z hustého podrostu v tomto italském terénu.

Jinak skýtá Piava typický a velmi poučný příklad přímé obrany řeky.

Druhý přechod Rakušanů přes Drinu na ostrov Kurfačicu od brig. gen. Miloje Jelisijeviča. Uveřejněno s pokrač. ve svazku II.

Líčí události a boje Srbů a Rakušanů po bitvě na Ceru v srpnu 1914. Po bitvě zůstalo vítězné srbské vojsko na pravém břehu Driny a Sávy a teprve po nějaké době ustáleno rozložení trup na Drině. Udává hlavně situaci Drinské divise II. výzvy, která hájila úsek severně a jižně od ústí řeky Jadru do Driny a četné ostrovy, vytvořené tímto ústím a tokem řeky Driny, mezi nimi ostrov Ciganlija, Jerenica a Kurjačica. Popisuje terén obou břehů Driny v této části. Vylíčuje pak denní události a boje počínaje dnem 26. srpna a uvádí, že druhý přechod gen. Potiorka proveden jižněji než první na počátku srpna. Přesně udává pak uclnění srbských

trup 20. srpna 1914 a podrobně popisuje průběh celých akcí a přechodu Rakušanů ve dnech 30. a 31. srpna 1914.

Pisatel dokončuje v pokračování ve svazku II. (únor) příhody z 31. srpna a přechází na události z 1. září 1914. Ličí těžké boje, útoky na Rakušany, kteří se usadili na ostrově Kurjačici a jednom malém ostrůvku, strádání, únavy a ukázněnost srbských vojsk. Přechází pak na boje z 2. září, kdy zrána situace pořádku nebyla vyjasněna, co se síly a přesného umístění nepřítele týká. Boje byly stále prudší, úmava vojsk nesmírná. Ko- nečně se 3. září stáhly po třídenních

bojích srbské oddíly drinské divise II. výzvy na hlavní obrannou linii za pravý břeh Driny. Ale i nepřítel ustupuje z ostrova Kurjačice na Gučevo. — Ztráty na obou stranách byly značné.

V dalším vypočítány ztráty na obou stranách za uvedené třídenní bitvy. Ztráty Rakušanů byly více než sedmkrát větší než u Srbů.

V závěru upozorňuje na důležité poučné momenty z těchto bojů, na chyby a dobrá provedení bojových akcí a momentů na obou stranách, což dodává článku rázu vojensko-poučného a lze z něho čerpat různá praktická poučení. Mjr. Valerius Komárek (Pokračování)

LITERÁRNÍ PŘEHLED

a) Spisy české.

Legionářská literatura.

Vojtěch Hanzal: Výzvěďčici v Itálii a na Slovensku. Str. 393, Praha 1928. Za podpory p. pl. 39 „Výzvěďného“ nákladem vlastním.

V jubilejním roce republiky skrovná dosud literatura o italských legiích byla rozmnožena o knihu, která vyplňuje citelnou mezeru. Bojová činnost italské legie je zde vyličená v její nejkrásnější části, v souborných dějinách italských výzvěďčiků.

Nejsou to jen plukovní dějiny našeho slavného 39. pluku „Výzvěďného“, nýbrž i namnoze přesahují tento úzký rámec, neboť osvětlují jak na základě dosud vydané literatury, tak i podle dosud nevydaných dokumentů činnost našeho zahraničního odboje v Itálii po jeho čistě vojenské stránce.

Knihla obsahuje čtyři hlavní části. První část je souhrnným vyličením dějin našeho zahraničního hnutí v Itálii od jeho prvních primitivních počátků až do odjezdu do vlasti (15. prosince 1918).

V druhé části je přehledně vyličen vznik a vývoj výzvěďčiků, z nichž povstal potom „výzvěďný pluk 39“ a dále pak přehledně dějiny tohoto pluku až do skončení operací na Slovensku.

Třetí část, nejobsáhlejší a nejzajímavější z celé knihy, ličí podrobně život a činnost jednotlivých výzvěďných rot, které přiděleny jednotlivým italským armádám působily na celé italské frontě od Jadranu až k švýcarským hranicím a přispěly netušenou měrou k rozšíření novodobé vojenské

slávy české a vydobily si tak čestný svůj podíl na šťastném výsledku celého našeho zahraničního odboje.

Čtvrtá část je věnována činnosti pluku na Slovensku, kde — již na domácí půdě, — výzvěďčici zaplatili znovu krutou daň krve za udržení tohoto státu, za jehož vzkříšení zanechali tolik mučedníků v Itálii. Půda kolem Komárna, Parkáně a Nových Zámků je zúrodněna krví dobrých bratrů výzvěďčiků. Po ukončení slovenského tažení pluk po krátkém pobytu v Praze a Rumburku se vrací v červenci 1920 na Slovensko, do své stále posádky Petržalky, na bratislavském předmostí. Snad je tím i symbolicky vyjádřena jeho tradiční úloha, býti vždy první na řadě.

Knihla je pěkně vypravena, má četné obrázky a několik mapek. Pro příslušníky pluku, kteří stáli u kolébky pluku, je krásnou a tklivou vzpomínkou, pro ostatní pak poučením, jak italská legie žila, bojovala a jak dovedla umíratí. Bs.

Výroční zpráva Vojenského zeměpisného ústavu za rok 1927. Svazek VIII. Str. 113. 9 příloh. Praha, 1928, nákladem vlastním, v komisi F. Rívnáče, cena neudána.

Vojenský zeměpisný ústav v této každoroční své publikaci podává širší veřejnosti výsledky své práce. Ze zprávy je viděti, co který odbor, oddělení a jiné součásti ústavu vykonaly, a francouzské resumé umožňuje, aby i cizozemské podobné vědecké instituce, s nimiž je náš ústav v čilých osob-